

pris: 25 kr.

Foreningen Danmark-Letland

nr. 4 december 2013 21. årgang ISSN 1901-5720

Husk mødet med Ivars Silis den 23. januar 2014

Indhold

Den nye Ambassadør	3
Møde på ambassaden	5
Nationaldagen 18. november	7
Helge Andersen har vi mistet!	13
Letland 20 år efter	15
Sorø klar til samarbejde med Letland	23
Generalforsamling i april	27
Rite Nyt	28
KUKS gallafest	32
Mangfoldighedsdag	34
Sangens store dag i Riga	35
Om Ivars Silis	36
Spejderne i Avisen	37
Strik på Christiania	40
Mark Rothko art centre	41
Latvia in Review	43
Foreningen....	52
Bestyrelsen	53
Nyttige adresser	54
KALENDER	55

Husk at bruge foreningens hjemmeside, hvis du vil se de angivne links, da du så ikke behøver taste dem ind selv. Koden er: vairalat. Hvis du ønsker tilsendt mails om uforudsete aktiviteter skal du sende din email adresse til Jytte Helio på jytte@helio.dk

Forsidefoto:

Ivars Silis

Foto fra sidste sommers sang og dansefestival i Riga

Deadline for næste nummer er 1. marts 2014

Den nye Ambassadør

Foreningen har bedt den lettiske ambassadør Kaspers Ozolins om at fortælle lidt om sig selv.

Her er hvad han beretter:

”Jeg er født, opvokset og gik i skole i Letland. Meget tidligt fik jeg interesse for mit lands historie, og derfor valgte jeg at studere historie på Det Naturvidenskabelige Fakultet på Letlands Universitet. Efter det første år på universitetet blev

jeg indkaldt som soldat i den sovjetiske hær i to år. Efter værnepligten fortsatte jeg mine studier, og samtidig arbejdede jeg som designer - kalligraf. Jeg blev ansat i Udenrigsministeriet i 1994 og har nu i næsten 20 år arbejdet i diplomatiet. I Udenrigsministeriet fik jeg bl.a. til opgave at beskæftige mig med sikkerhedspolitiske spørgsmål og Rusland og CIS-landene. Min første diplomatiske udstationering var i Norden - i Sverige, jeg

blev senere udsendt til USA, Washington DC. Før jeg kom til Danmark arbejdede jeg som ambassadør i Tjekkiet og for Kroatien.

I internationale relationer føler jeg en stærk fællesskabsfølelse og samhørighed mellem de nordiske og baltiske lande. Denne følelse fik mig til at søge stillingen i Danmark. Jeg har siden den første dag følt mig godt tilpas her og kan godt lide at være i Danmark, og jeg håber at lære en masse om danskerne og Danmark.

Jeg er gift og har to børn. Min kone Ina er økonom, og hun har arbejdet i den private sektor, i ministeriet og for NGO'er. Min datter Paula har denne sommer fået sin bachelorgrad i asiatiske studier fra det lettiske universitet.

Min søn Gustavs er 15 år og han går på Københavns Internationale Skole.

*Oversat fra engelsk
LN*

Danmark-Letland foreningens medlemmer til møde på ambassaden

Møde på ambassaden

Den 29. oktober var foreningens medlemmer inviteret til møde på den lettiske ambassade, for at hilse på den nye Ambassadør Kaspars Ozolins.

Han vidste fra sin forgænger, Gints Jegermanis, at vi havde haft et samarbejde med ambassaden gennem mange år og varig og dyb interesse for Letland. Derfor invitationen til et møde, hvor Kaspers Ozolins ville fortælle om den økonomiske og politiske situation i Letland.

Vi var 18 medlemmer, som havde trodset vejret og var mødt op til kaffe og foredrag og enkelte havde benyttet sig af ambassadørens tilbud og sendt spørgsmål i forvejen.

Vi fik en meget grundig orientering, og heldigvis med de væsentligste tal og emner sat op på powerpoint, så det blev mere overskueligt.

Letland går over til Euro pr 1. januar 2014. Det blev allerede besluttet i 2008, inden krisen rigtigt tog fat. Og da det var lykkedes at holde inflationen under 3%, samtidig med at skatten blev hævet i kriseårene, og nu har kunnet sænkes igen, kunne tilladelsen til at blive medlem af Euro-gruppen også blive givet i år.

Kriseårene har været meget strenge for befolkningen, lønningerne blev sat ned med 25%, mens priserne steg 10-20% om året. Eksporten steg 20% i årene 2010 og 2011. Arbejdsløsheden var omkring 20 % i 2009, men anses nu for at være nede på 10%. (her bør man dog nok lige indregne effekten af, at flere 100.000 letter arbejder i udlandet)! Der er flad skat i Letland, 25% for alle, dog er der fradrag for børn. Og der findes også et børnetilskud, det er ikke det samme lille beløb til alle, men i stedet lidt mere til trængende.

Det overordnede og officielle overblik viser altså en forbedring af situationen, men mange har endnu ikke mærket dette, og kommer man ud på landet, er der stadig stor fattigdom, også i de nye familiekonstruktioner, hvor alle arbejdsduelige er taget til udlandet, mens børnene er blevet hjemme hos bedsteforældrene, der ikke har mange muligheder for at skaffe sig indtægter.

Det var en meget informativ aften, og vi ser frem til at kunne få mange gode sammenkomster med ambassadøren.

Kirsten Gjaldbæk

Nationaldagen 18. november

Anda og Asnate

Som sædvanligt blev der afholdt Nationaldags fest om eftermiddagen søndag den 17. november i Kilden i Brøndbyvester. Ambassadøren holdt tale, Københavns Lettiske kor sang og Københavns Lettiske Folkedanser Gruppe "SOLIS" (som betyder trin) dansede folkedans på scenen. Derefter var der et stort tag-selv bord, hvor gæsterne selv havde medbragt lettiske retter. Der var ca. 130 mennesker, mange nye ansigter og det blev en fin og festlig eftermiddag. Stor ros til de bærende kræfter, Ambassaden, Lettisk-Dansk forening og Foreningen Danmark-Letland.

Nationaldags talen

Letlands ambassadør i Danmark
Kaspars Ozolins' tale
på 95. årsdag for Republikken Letlands grundlæggelse

København, den 17. november 2013
Velkommen, ærede landsmænd og danske venner!
Lad mig gratulere jer personligt med den 95. årsdag for vores stat - Republikken Letlands grundlæggelse. Jeg har en ægte glæde i at være sammen med jer og for første gang deltage i Festudvalgets arrangerede festligheder. Jeg takker for jeres tilstedeværelse her, hvor vi ærer vores stats årsdag

Ambassadør Kaspers Ozolins

såvel som for jeres venskab og hjertelighed, som I har udvist til ambassaden i løbet af dette år.

I den korte tid, der er gået, siden jeg begyndte udførelsen af mine pligter i Danmark, har jeg foreløbigt kun mødt nogle af jer, men under disse møder har jeg oplevet imødekommenhed, interesse og støtte. Jeg er klar over, at det mere er mine forgængeres fortjeneste end min, og jeg ønsker at styrke dette gode, etablerede samarbejde mellem ambassaden, letter og deres danske venner. Jeg håber, jeg i den nærmeste tid

vil få lejlighed til at lære jer alle at kende og kunne drøfte fremtidige planer.

Blandt mine nyvundne venner tæller jeg også repræsentanter fra foreningen Danmark-Letland. Deres skæbne har flettet sig sammen med Letlands, om det vidner også den kendsgerning, at det flag, som har tilhørt den Lettiske forening, som blev grundlagt under besættelsestiden, opbevares af Foreningen Danmark-Letland. Den har normalt pyntet dette kulturhus ved fejringen af vores nationalfest.

Denne gang har vi fået et andet flag, for manden, som opbevarede flaget og sørgede for disse festlokaler, er for nogle uger siden gået bort. Lad os mindes ham i vore tanker. Lad os samtidig tænke på og takke alle vore danske venner, som støtter os i vores hverdag og på den måde giver den nødvendige energi til at opretholde forbindelsen til Letland.

Københavns Lettiske Kor

I år er der gået 95 år siden den lettiske stats grundlæggelse. 95 år i nationers og staters historie er en meget kort periode, især hvis vi sammenligner det med Kongeriget Danmarks

beståen. I løbet af de 95 år, hvor Letland har været en stat, har dets folk været ufri i længere tid, end det har kunnet nyde frihed og selvstændighed. Det er ikke sjældent, at vore ønsker, forventninger og håb løber hurtigere frem end de realiteter og historiske omstændigheder, som gælder statens genfornyelse. Hvis drømmene ikke bliver opfyldt hurtigt nok, begynder vi at tænke negative tanker, og give os selv skylden. Hvis vi nu i stedet koldsindigt prøvede at se på det, som vi har opnået i disse få år, kunne vi alligevel erkende, at vi har opnået meget. I dag vil jeg derfor meget hellere mindes de milepæle, som vidner om udviklingen af den lettiske stat.

I marts i år krydsede vi den lidt mytiske og symbolske tærskel, hvor det genfornyeede Letlands uafhængighed oversteg længden af den tid, som den lettiske stat havde i mellemkrigstiden. Det er et positivt, symbolsk og betydningsfuldt skridt, særlig på baggrund af den pessimisme, som er forårsaget af den økonomiske nedgang. Denne dato minder os om fundamentet i Letlands statslighed – den statslige

kontinuitet, dvs. den opnåede uafhængighed, den undertrykkende besættelse, generhvervelsen af uafhængigheden og tilbagevenden til en plads i Europa.

Vi kan også sige, at vi i sommer i fællesskab fejrede en årsdag for dannelse af den lettiske nation – for 140 år siden startede Sangfestival-traditionen og denne tradition bliver stadig holdt ved lige på et uændret højt niveau. Jeg ved, at mange af jer – både letter og danskere har deltaget som tilskuere eller deltagere i denne fest, som i et storartet lys fremhæver og adskiller os fra mange andre folkeslag.

Samtidig med at ekkoet fra Sang- og dansefesten aftog, traf Europa Unionen beslutningen om at optage Letland som medlemsland i euro-området. Vejen til euro har for os sandelig ikke været nem, men taget i betragtning vores hidtidige erfaringer, bliver jeg mere og mere overbevist om, at det var det eneste rigtige skridt. Fra årsskiftet af kan vi se Milda (*kvindefiguren på Frihedsmonumentet i Riga, som i folkemunde er kaldt Milda*) såvel som Letlands våbenskjold på 1 euro og 2 euro mønter og dermed bliver de til betalingsmiddel i hele Europa. Således vil euro-Milda være endnu et symbol for styrkelsen af Letlands statslighed. Jeg tror også, at skeptikere vil være enige i, at denne skæbne for Milda er en bedre skæbne end det, som hun fik på de mønter, som blev slået før krigen.

For en måned siden kunne man fejre 25 års jubilæum for grundlæggelsen af Letlands Folkefront, som var udtryk for folkets håb og længsler efter de mange år med ufrihed og uretfærdighed. I dag tjener LTF ikke kun som et symbol for folkets fællesskabsfølelse og dets åndelige styrke mod det undertrykkende sovjetiske regime, men er også en påmindelse om, at man under en dyster tid i fællesskab målrettet og frygtløst kan opnå noget, som man engang troede var umuligt.

Disse små fremskridt, små emotionelle gevinster bringer os sammen, styrker os og gør os mere overbeviste om os selv, vore muligheder og chancer i fremtiden. Jo mere hver enkelt af os vil skabe sådanne positive begivenheder og følelser, des mere positiv vil forbindelsen være til Letland og des hurtigere bliver vi i stand til at overvinde den sygdom, hvor vi ikke tror på os selv og giver os selv skylden.

Det lettiske folk har bevist flere gange, at det kan overvinde det, som i første øjeblik synes at være uovervindeligt, og hver gang har det kunnet komme sig fra endnu en ubehagelig overraskelse og i løbet af kort tid koncentrere sine åndelige kræfter og gennemføre beundringsværdigt arbejde. Derfor opfordrer jeg til, at vi ved denne festlige lejlighed enes i fælles tanker og følelsesmæssig sindsbevægelse, men til hverdagen opretholder en sund og rationel pragmatisme, optimisme, kreativitet og erkendelse af egne evner.

Lad os stole på os selv, og gid vi selv kunne øge vores styrke!

Jeg ønsker jer en glædelig fest!

Københavns Lettiske Folkedanser Gruppe "SOLIS"

<http://www.eiro.lv/en/sakums>

Helge Andersen har vi mistet!

Helge har været i bestyrelsen for Foreningen Danmark-Letland siden foreningen blev stiftet. Han har været en formidabel arbejdskraft, selvom han ved hver generalforsamling energisk gjorde krav på at blive valgt for en et-årig periode som suppleant!

Helge var problemknuseren, ganske stilfærdig, med ideer og kontakter til mange sider. Ingen overvejelse var for lille, ingen opgave for stor, der måtte være en måde at løse det på! Han deltog i alle bestyrelsesmøder, i arrangementerne og der, hvor det var vigtigt, at en repræsentant for foreningen var til stede for at sikre vore interesser, som f.eks. når Københavns Kommune planlagde de årlige internationale/mangfoldigheds dage. I denne sommer havde Helge fået sat en ny aktivitet i værk, spejdere på besøg i Viesite, han havde allerede lagt de første planer om at udvide indsatsen på dette område.

Vi havde alle regnet med, at sådan skulle det også være mange år fremover

MEN

Søndag den 27. oktober faldt Helge pludselig om og døde kort tid efter på hospitalet. Hovedpulsåren ved hjertet var sprunget.

Begravelsen var torsdag 7. november kl. 13.00 i Brøndbyvester kirke, hvor mange mennesker fra de forskellige aktiviteter, som Helge var med i, mødte op med en sidste hilsen.

ÆRET VÆRE HANS MINDE

Vi savner Helge og vore tanker går også meget til hans familie.

*Kirsten Gjaldbæk
Formand
Foreningen Danmark-Letland*

Ved Helges begravelse
fra Brøndbyvester Kirke
Den 7. november 2013

Født den 19. december 1941
Død den 27. oktober 2013

Kære Kirsten,

Ambassador Kaspars Ozoliņš sent me a sad message yesterday. Helge was a great man and had done many good deeds in Latvia. He was very open and helpful regarding our Latvian events in Copenhagen as well. I was privileged to know him a little and will always keep good memories of these encounters.

I hope you could convey my condolences to his relatives and friends.

Med venlig hilsen, Gints

Gints Jegermanis

Lettlands ambassadör

Address: Odengatan 5, Box 19167

104 32 Stockholm, Sweden

<http://www.am.gov.lv/stockholm>

Vi har bedt tidligere borgmester Lauge Jepsen fra Bredebro kommune om at skrive et indlæg til bladet.

Lauge Jepsen var blandt de første, der kom til Jekabpils området i forbindelse med en venskabsby forbindelse. Han og hans kone har nu efter mange år haft lyst til at gense områderne og skriver her om deres iagttagelser.

Letland 20 år efter

Denne overskrift var målet for årets oplevelsesrejse. Letland har en stor plads i vores bevidsthed. Landets historie og udvikling især den, der er sket siden 1989, er et drama både historisk, kulturelt og økonomisk.

Den første markante forskel opleves på grænsen fra Litauen, hvis man da overhovedet bemærker at den passeres. De tidligere emsige toldere er pist væk.

Første mål var Daugavpils, den by som folk i Jekabpils ikke synes, man skal besøge, og grunden er jo velkendt. Umidelbart føler man sig ikke uvelkommen trods det markante russiske flertal. De gamle sporvogne, de brede gader, de smukke parker og uddannelsesinstitutionerne vidner nok lidt om, at det er en by, der er satset på i sovjettiden. Krigsmindesmærkerne lader een ikke i tvivl om den russiske hærs stolthed over og held til at jage tysken på flugt.

Landskabet man kører igennem i den del af landet, har ikke forandret sig meget. De mange små gårde ligger der endnu, nogle beboede, andre ikke. Jorden omkring dem ligger hen uudnyttet, men dog med plads til den ene ko, der skal give mælk til eget forbrug, og formentlig gemmer der sig også et par svin og nogle høns bag de frønnede vægge til de falde-

færdige udhuse, og en stor køkkenhave er en selvfølge. Her er den nye tid endnu ikke nået ud.

Anderledes er det med byerne Daugavpils og Jekabpils. De er nærmest omringet af store varehuse og indkøbscentre, der vidner om, at der må være opstået en middelklasse med en vis købekraft. Folk på indkøb nyder tilsyneladende at klæde sig pænt på, inden de går på shopping. Else bemærkede at påklædningen blandt kvinder er elegant og langt mere varieret end hjemme, hvor en modedille næsten kan "uniformere" alle.

Vejene er enten nyanlagte og særdeles gode, eller også er de, som de altid har været. Det er slut med hestekøretøjer og gamle Ladaer og russiske lastbiler. Vejene er nu fyldt med moderne trucks og vesteuropæiske personbilmærker især Audi. Som en stor kontrast hertil ses endnu en gammelmor med tørklæde om hovedet siddende ved et lille bord i vejsiden med bær og kantareller til salg.

Nogle dage blev tilbragt i Jekabpils og omegn. Her som i alle byer er der en turistinformation med et væld af brochurer om områdets seværdigheder, en del også med engelsk eller tysk tekst. Digerne langs Daugavpils er nye med smukke promenader, og mange af byens gader er nyanlagte, ligesom der er anlagt et nyt torv i byens centrum. Men der er stadig masser af gamle forsømte huse, der aldrig har set maling, og mange står tomme.

Her mødte vi mennesker, som var aktive i venskabsbysamarbejdet, og som har gjort udviklingen med gennem de sidste 20 år. Ilona Safonova og hendes mand Edmunds har etableret en fabrik med 50 ansatte og et stort speditiønsfirma med mange trucks, der kører over hele Europa. De har renoveret en gård udenfor byen og bor og lever som velstillede folk i Danmark. Edmunds, som er medlem af Rotary i

Torvet i Jekabpils er renoveret

Jekabpils, tog mig med til et møde i klubben, som har medlemmer med fingeren på pulsen, et interessant forum for en nysgerrig turist.

En bonde i Sauka har efterhånden opkøbt jord og dannet grundlag for et landbrug med 60 køer og en stor maskinpark købt med tilskud fra EU. Selvom det er et lille gårdbrug, er der 4 ansatte, 2 mænd og 2 malkekoner. Der var god tid til jagt og fiskeri, og man så lyst på fremtiden.

Rite Folkehøjskole var et af hovedmålene. Den ligger, hvor den altid har ligget, men er svær at finde. Ingen skiltning til Rite eller til skolen, og sidst men ikke mindst, en meget lille viden i lokalområdet om skolens eksistens. Her er vi ved noget centralt og bemærkelsesværdigt gældende for hele landet. Det er påfaldende at informationsniveauet i Letland er meget lavt. Det er ligesom om, at den ene ved ikke, hvad den anden gør. Der mangler åbenhed, og der synes at være

en frygt for at lave reklame for en god sag. Denne ”legen skjul” stammer sikkert fra fortiden, men her er der virkelig brug for nytænkning. Rite er kun et af mange eksempler, hvor denne lukkethed er observeret. Hvad skyldes det?

Rite Folkehøjskole

Rite Folkehøjskole havde vi ikke set siden den nærmest var en ruin. Med stor tålmodighed, flid og snilde har en kreds af mennesker fra Danmark og Letland, med Lis og Niels Bendix Knudsen i spidsen som skolens forstandere nået et bemærkelsesværdigt resultat. Bygningen er nu fuldt udnyttet til sit formål, at rumme en højskole så vidt muligt efter dansk forbillede. Problemerne hermed har været og er mange. Uanset hvor hensigtsmæssigt det kunne være, har det lettiske samfund endnu ikke hverken evner eller råd til at slutte op omkring en institution eller en bevægelse, der er så hårdt brug for i forbindelse med dannelsen af ”det nye samfund”. Det er på tide, at Letland vier den unge generation større opmærksomhed, og giver den et reelt alternativ til at udvandre. Skolen er nu i stand til at huse et pænt antal elever/gæster.

Det er prisværdigt, men måske også lidt for beskedent, at skolen fortrinsvis bruges til elever fra lokalområdet, men den burde i højere grad end tilfældet er også bruges til et dansk/lettisk værested for f.eks. danske efterskole – og højskolegrupper eller andre på studieophold i det spændende land, som Letland er både historisk og kulturelt. Rite Folkehøjskole er i virkeligheden en bedrift, som fortjener at blive ”solgt” bedre, både i Letland og Danmark.

Lidt udenfor Jekabpils bor Jolanta, en betydelig kunstmaler med eget galleri og malerskole. Hun har besøgt Andreas Åbbling flere gange og været aktiv i det dansk lettiske samarbejde. På trods af sin kunst er det heller ikke en man kender, når man er fra Jekabpils.

Endelig besøgte vi børneinstitutionen i Likumi i nærheden af Jekabpils. Det er et bosted for forældreløse børn fra 0 – 18 år. Den er indrettet på et tidligere kollektiv, hvorfra de oprindelige bygninger nu danner rammen om et ”hjem” for de ca. 80 børn.

Renoveret dige i Jekabpils langs med floden

Anledningen til at vi kom der var, at vi havde medbragt et par kasser med sko fra Ecco. En venlig ansat, der kunne lidt engelsk, viste os rundt og fortalte os om stedet. Et socialt sikkerhedsnet, der kan sikre børn og unge bedre vilkår, end de har her, skriger på at blive etableret. Likumi har relationer specielt til Sverige, hvortil en del børn bliver bortadopteret.

Efter 3 oplevelsesrige dage i Jekabpils og omegn, gik turen nordpå til Madona. Undervejs herop besøgte vi Arboretum i Kalsnava. Det er et forskningscenter med produktion af træ – og buskplanter, som er specielle i dette klimabælte. Der er en fornem botanisk have og en enorm planteskole. Det hele blev grundlagt i 1975, og det er et under, at centret har overlevet ind i den ny tid. Det, at man har ladet næsten alt fra sovjettiden gå neden om og hjem, er måske med til at vanskeliggøre den ny start.

Gården vi skulle besøge ligger i Dzelzava, nord for Madona. Det er en stor nyopført gård, et tidligere kollektiv, med 800 ha. jord under plov og en besætning på 600 malkekøer. Et projekt gennemført af 3 driftige landmænd fra Bredebros omegn. Det er et fatamorgana i udviklingen af lettisk landbrug, ledet af en lettisk ”direktør” med 2 unge veluddannede danske landmænd som daglige ledere, en til mark og en til stald. De kæmper en brav kamp med 2 kulturer, der gerne i fællesskab skal få det hele til at køre. Det hele er så stort og så nyt, at der givet bliver set på det med skepsis i lokalområdet. Før var der måske 100 mand, der arbejdede på stedet, nu er der 15, og de skal ovenikøbet lære noget om profitoptimering og meget andet nyt hver dag, og det er fyringsgrund at drikke i arbejdstiden. Det er svært, men hvis det lykkes, og det ser det ud til, kan det måske blive en øjenåbner for de unge lettiske landmænd, og for den sags skyld også de ældre, om, hvad der skal til for at kunne konkurrere på verdensmarkedet. Det er jo ikke meningen, at udenlandske storbønder skal eje lettisk jord og dyrke den.

Det skal de jo selv. Dette eksempel er een af ingredienserne, motivation, uddannelse, økonomi og mod er andre afgørende faktorer, der skal til.

Det der har åbnet muligheder for et sådant projekt er, at nu er der afsætningskanaler i Letland for mælk, kød, korn og andre landbrugsprodukter i modsætning til tidligere. En del mælk fra den sydlige del af Letland bliver dog endnu forarbejdet på litauiske mejerier.

At der er stor forskel på de forskellige egne af Letland er tydeligt. Byen Madona, der ligger blot 80 km. nordpå, er helt forskellig fra Jekabpils med hensyn til både erhvervsliv og turisme. En kæmpe tavle på byens torv fortæller om områdets fortræffeligheder og byen er velholdt og attraktiv med flotte overnatningsmuligheder. Mange lastbiler her er af dem, der transporterer træ fra skov til savværk. Det vidner om, at der er kommet gang i udnyttelse af en af Letlands store ressourcer, træ fra de mange skove. Gode lettiske råvarer og kapital og know how fra svensk savværksindustri

Jekabpils torv

har gjort træ fra Letland til et velanskrevet produkt i udlandet.

Næste mål var turistområdet omkring Cesis, Ligatne og Sigulda, som ligger i og omkring Gauda Nationalpark, ikke så langt øst for Riga. Det er igen et trin op af velfærdsstigen. Her har man rigtig udnyttet turistmulighederne, men her er der også tradition for mange kulturarrangementer i løbet af året, og om vinteren kan man udnytte terrænet og sneen på flere skisportssteder. Bortset fra de endnu mange gamle huse i Cesis virker det hele vesteuropæisk, og der mangler ikke noget. Det kan anbefales udenlandske turister at opleve dette endnu lidt jomfruelige turistmekka, der stadig giver spøjse oplevelser.

Letterne har fin sans for det med blomster og attraktive grønne oaser i byerne. Det er ikke noget problem at finde overnatningsmuligheder og steder at spise. Hele turistmaskinen virker veluddannet og disciplineret og engelsk beherskes fint. Befolkningen virker glade og tilfredse, og de nyder de langt bedre forhold end dem der herskede for bare 20 år siden.

Når de første 2 uger af en ferie er oplevet, kommer der en mæthedsfornemmelse af indtryk. De sidste 3 dage gik med at nå vestkysten med den spændende havneby Liepaja, som har mange dystre mindesmærker fra sovjettiden, men også en fantastisk strand og attraktive parkanlæg. Herfra kørte vi langs kysten til Klaipeda i Litauen, hvorfra vi sejlede med færge til Kiel.

Turen har været en meget positiv og glædelig konstatering af at Letland er på vej frem. Denne proces vil tage lang tid endnu, men det vidste alle. En mere jævn fordeling af udvikling og fremgang i landet vil være ønskelig, men der findes også udkantsområder f.eks. i Danmark.

Held og lykke Letland! Vi glæder os med jer over, hvad der allerede er nået.

Sorø klar til samarbejde med Letland

For nylig vendte 15 virksomheder fra Sorø hjem fra et erhvervsbesøg til Letland og Estland. Med sig havde de et perspektiv om nye aftaler i ordrebogen og et samarbejde mellem den midtsjællandske kommune og et fødevarenetværk i den lettiske by Valmiera.

Af Peter Fjerring, erhvervskonsulent i Sorø Kommune og medlem af Foreningen Danmark-Letland

I Foreningen Danmark-Letland har der de seneste år været mange gode diskussioner om, hvordan vi på kommunalt og lokalt niveau kan styrke forbindelserne mellem Danmark og Letland.

Artiklens forfatter (th.) sammen med Danmarks ambassadør i Riga, Per Carlsen.

Der er gået to årtier, siden Letland genvandt sin uafhængighed. Situationen i dag er en anden end i 1990'erne. Dengang drejede det sig om at yde bistand til det lille Østersøland. Samtidig har Danmark ændret sig. Vi har haft en kommunalreform, der har givet os større kommuner, hvor mantraet er effektivitet og stram økonomistyring.

Med andre ord: Det dansk-lettske samarbejde kunne godt bruge nye vitaminer. De fleste venskabsbyforbindelser står helt stille, og de lokale demokrati- og miljøprojekter, der tidligere fandtes, er ikke længere så udbredte.

Erhvervsfremstød til Baltikum

Skal vi styrke de dansk-lettske forbindelser, kan et indsatsområde være erhvervssamarbejde. Selvom mange danske virksomheder er aktive i Baltikum, er der stadig muligheder for dansk erhvervsliv. Et indsatsområde, der kan medføre noget så håndgribeligt som nye jobs og ordrer til virksomhederne.

Det var baggrunden for, at en gruppe på 15 virksomheder med hjemsted i Sorø Kommune i september tog på et tre dages erhvervsfremstød til Letland og Estland.

Gruppen besøgte i Tallinn en række virksomheder og institutioner inden for it og digitalisering. I Letland var temaet fødevarer, en branche som er vigtig i Letland og på Midt-Sjælland. Delegationen besøgte blandt andet Valmiera, der er hjemsted for et regionalt fødevarenetværk (Vidzeme Food Cluster). Det blev også til et besøg hos en af virksomhederne i netværket, det hastigt voksende bryggeri Valmiermuižas alus, der fortalte om deres udbytte af netværkssamarbejde med andre lokale virksomheder.

Erhvervsudvikling i perspektiv

En af deltagerne i turen var Paw Nielsen, direktør i Højvang Laboratorier. For ham satte besøget i Letland det hjemlige fokus på erhvervsudvikling i perspektiv:

Erhvervsdelegationen fra Sorø besøger bryggeriet Valmiermuižas alus i Valmiera.

– Det var inspirerende at opleve det gåpåmod, de lagde for dagen, når det gælder erhvervsudvikling. Man mærker tydeligt, at deres udgangspunkt er et andet. De kommer fra kaos og lav levestandard og er ganske enkelt tvunget til at samarbejde med andre virksomheder, hvis de vil sætte gang i en udvikling, lyder det fra Paw Nielsen.

– Her er vores udgangspunkt i Danmark mere luksuriøst. Vi er ikke på samme måde tvunget til at samarbejde. Men der er ingen tvivl om, at vi kan opnå noget, hvis vi bliver bedre til at udvikle noget sammen, forklarer Paw Nielsen.

Fremadrettet samarbejde

Som et resultat af erhvervsfremstødet arbejdes der på en samarbejdsaftale mellem Sorø Kommune og fødevarenetværket Vidzeme Food Cluster.

Der bliver ikke tale om et venskabsbysamarbejde og måske ikke engang en officiel aftale med en kontrakt, der skal

underskrives. Måske bliver det mere en uformel relation. Det vigtigste er samarbejdets indhold, og begge parter ser et perspektiv i at styrke forbindelserne mellem danske og lettiske fødevarevirksomheder.

På udkik efter penge

Erhvervsfremstødet fik medfinansiering af Nordisk Ministerråd gennem ordningen Nordic-Baltic Mobility Programme for Business and Industry. Det yder støtte til forskellige udvekslinger mellem erhvervslivet i nordiske og baltiske lande.

Faktisk var det også meningen, at Sorø i efteråret skulle have haft besøg af en gruppe fra den lettiske by Talsi. Her med frivilligt arbejde som tema. Talsi søgte søsterprogrammet under Nordisk Ministerråd, der retter sig mod udveksling mellem offentlige forvaltninger. Desværre fik de afslag, så besøget blev ikke til noget.

Og ingen tvivl om, at finansiering eller mangel på samme er en af barriererne for at videreudvikle det dansk-lettiske samarbejde. I begge lande mangler de offentlige budgetter penge til at løbe nye aktiviteter i gang. Den gode nyhed er, at de to programmer for nordisk-baltisk udveksling står til at blive forlænget frem til 2017. Dog uden garanti for, at alle gode ansøgninger kan imødekommes, men det er bedre end ingenting.

Resultater fra Midtsjælland

Resultaterne af Sorøs projekt var, at flere virksomheder i delegationen fik afdækket mulighederne for nye ordrer, det var spændende at lære de lettiske og estiske erfaringer at kende og så selvfølgelig muligheden for et mere permanent samarbejde.

Et bud fra det midtsjællandske på, hvordan et samarbejde mellem Danmark og Letland kan skrues sammen.

Generalforsamling i april

Indkaldelse til ordinær generalforsamling i
Foreningen Danmark-Letland
Tirsdag den 8. april 2014 kl. 19.00
i "Kulturhuset Kilden", Nygårds Plads 31, Brøndbyøster

DAGSORDEN

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
3. Det reviderede regnskab
4. Forslag fra bestyrelsen
5. Forslag fra medlemmer (skal jfr. vedtægterne være indsendt skriftligt inden 15.februar)
6. Fastsættelse af kontingent
7. Valg af medlemmer til bestyrelsen
8. Valg af 2 suppleanter til bestyrelsen
9. Valg af revisor
10. Eventuelt

Husk at betale kontingent

Girokort er vedlagt dette nummer af bladet.
Selvfølgelig kan netbankoverførsel også bruges.
Kontonummer bagest i bladet side 52

Rite Nyt

Evita maler

På Rite Højskole i Letland har sommeren været travl med kurser af forskellig slags.

Som noget nyt havde vi et tre dages malerkursus med Mara Daugavieta og hendes datter som undervisere. Maras mor var en berømt lettisk keramiker, som har boet i området og Mara har været på ferie i Letland som barn, men fået hele sin kunstneriske uddannelse som maler i Moskva, ligesom hendes mand også er uddannet kunstner derfra. I 1992 vendte de tilbage til Letland og købte et lille hus, hvor de nu hver sommer holder 3 måneders ferie med børn og børnebørn. Vi har fået god kontakt til denne familie og Mara har malet et stort billede af højskolen, som hænger på skolen og foto af maleriet er lagt ind på vores hjemmeside. Man kan se Maras billede på : ritetautskola@org

For at se andre af Maras billeder, så gå til hendes hjemmeside som er: maras-pictures.com

På vores tredages malerkursus, kom byens fine damer, lærerne, præstens kone, lægen m. fl. Der var 12 damer i alt. De arbejdede hårdt og resultatet blev en fin lille udstilling som kom på byens, Neretas bibliotek.

Maras datter Maya, arbejder i Moskva ved teateret og er regissør, hun har hjulpet skolen i nogle år med at lave kostumer og kulisser, når vi har haft teaterkurser med børn. I år var det Søren og Maria fra Hvidovre Ungdomsteater, som var kommet til Rite for at lave teater med de større lettiske børn. Det blev som sædvanlig en stor succes, blandt andet synes de unge, at det er spændende at de skal kommunikere på engelsk. Foruden de danske lærere som styrer teateret, er der to lettiske lærere, som klarer alle de praktiske ting.

Så havde vi sommerkursus for kvinder, hvor der nu er mange workshops med mange forskellige tilbud, f.eks. filtning af hatte, smykker, strikning af sjaler, fletning af tasker, perle-armbånd, knytning af bæltter, og pileflet var nogle af tilbudene. Der kom vel en 40-50 kvinder og en mand i løbet af ugen. Det er første gang vi har haft en mand med, og han var meget interesseret i at flette tasker af papir. Nu er det de lettiske kvinder selv, som underviser i de fleste workshops, men vi havde stadig Hanne Dybmose og Conny Rasmussen med som danske lærere.

Som det sidste nye er Rite Højskole blevet partner i et nyt projekt som hedder "Culture Guides for Active Ageing". Det handler i korte træk om at uddanne nogle personer til at være kulturguides, så de kan hjælpe mennesker, som aldrig oplever kulturelle begivenheder eller er aktive i sociale og kulturelle sammenhænge, til at få nogle kulturelle oplevelser.

Vi samarbejder med en skole i Estland, Tartu Folkhigh School, en skole i Litauen, RMDA og Musisk folkeoplysningsforbund i Danmark. Man kan læse mere om vores projekt på:

<http://nordplus-cultureguides.dk/meetings/rite-sept-2013.html>

LN

Æblehøsten på Rite

I dette efterår er der en overflod af frugter, bugnende æble- og pæretræer, så meget at mange grene er knækkede af vægten af frugt. Gode og store kartofler, og andre rodfrugter, 3 meter høje solsikker og hoveder så store som maxi pizzaer. Svampe og bær har det været for tørt til at udvikle.

Når der skal arbejdes på landet i Letland skal det gerne være i "brigader".

Kl. 9 den 17. september var vi 7 mennesker der samlede

Store marker med græskar tiltrækker vildsvinene, så man kan få vildsvinesteg på bordet!

æbler på Rite Højskole. Først var der en del palaver om hvor mange æbler og i hvad de skulle samles. Men endemålet var 40 liter færdig most (sula på lettisk), mærkeligt nok at hvis man staver ordet bagfra betyder det øl (alus)!

Hvor mange æbler? Måske 8 sække fulde, men så mange sække har vi ikke! Så det bliver til spande, baljer, kasser og tønder.

Alt kommer i den røde Peugeot Boxer sammen med 3 mælkejunger til i alt 100 liter, for Ritma skal lige have lidt med og vi kører ud til Judite 10 km væk. Der er for lidt plads i bilen, så nogen må sidde blandt æblerne bag i bilen. Judite og mand har en rasper, der kan rive æblerne i stykker. Dette "æblesnask" puttes i en sæk, der sættes ned i hvad der svarer til tromlen i en vaskemaskine og der sættes pres på ved hjælp af en 5 meter lang jernstang, der sættes i klemme mellem dørkarmen og vaskemaskinetromlen. Saften siver så ned på det underliggende bræt, hvor der er skåret riller i og derfra ned i en vaskebalje.

Mosten sies og fyldes i mælkejungerne og vi kører hjem med 100 liter og ydermere 20 liter i en plastspand uden låg!

Det vil sige, at vi nu står med 120 liter most og vi har glas og flaske kapacitet til 40 liter!

Den efterfølgende proces består i at koge, skumme og hælde mosten på de glas, som omhyggeligt er rengjort og opvarmet til 100 grader i ovnen. Og kunsten består i ikke at brænde sig på alle de varme sager!

Nydelsen er at det er økologisk, naturligt og ikke tilsat nogen stoffer ej heller sukker. En sjat vodka i gør nydelsen større!

Niels Bendix Knudsen

KUKS gallafest

Traditionen tro bliver Danmark-Letlandforeningen inviteret med til KUKS gallafest.

Kuks står for komiteen for udlandsforeningers kulturelle samvirke. Og mødet bliver afholdt på FN-dagen.

Som medlem af bestyrelsen deltog Kirsten Gjaldbæk og Lis Nielsen, men i den udstrækning der er pladser kan andre også deltage. Adgangskort bestilles gennem foreningens formand.

Festen foregår på Københavns Rådhus i den store sal.

Rundt i salen er der opstillet borde, en slags buffet, hvor de

Russiske børn klar til at danse

forskellige foreninger og ambassader har sat smagsprøver frem, af deres lands specielle produkter. Ud fra hvert bord er sat et skilt med landets navn og et flot flag står for enden af bordet, så man er ikke i tvivl om hvilket land det er. Der var smagsprøver fra 32 lande. Så bliver festen åbnet med sæk-

kepihemusik og to skotter i kilt træder ind i salen og spiller. Derefter er der taler og til sidst bliver ambassadørernes koner kaldt op og takket og får en rose hver.

Nu bliver der åbnet for buffeten og gæsterne kaster sig over de forskellige nationale retter.

Så kommer der folkedans fra Rusland, påfugledans fra Indonesien og derefter er der dansemusik for alle og det slutter af med lancier for alle.

Det er et meget flot program og det er blandt andet støttet af Tuborg fonden og Danske Bank

Vores formand Kirsten Gjaldbæk i samtale med Direktør Ulrik Greve af Rosenborg, Vicepræsident for KUKS

Mangfoldighedsdag

Igen i år var foreningen Danmark- Letland med til Mangfoldigheds Dagen, et arrangementet på Praghs Allé på Amager. Det er Københavns kommune der inviterer foreninger til at deltage i to dage. Her er mange landes foreninger repræsenteret, Nepal, Letland, Litauen, Tyrkiet, Pakistan, Israel, Afrika o.s.v.

Kommunen sætter fine telte op, hvor der er borde og mulighed for elektricitet, til de tilmeldte foreninger. Det eneste man som forening behøver, er at komme med sine smagsprøver, musik, brochurer eller varer fra "sit land". Det er et meget gennemorganiseret arrangement, der er folk som rydder op hele tiden undervejs, der er toiletter, og vi som står i standene bliver spurgt om vi er tilfredse, og til slut behøver vi bare gå med vores ting, så kommer kommunens folk og tager det hele ned og rydder op.

Men efter red. udsagn var stedet ikke så godt valgt. Sidste år var vi i Rantzausgade og der var mange flere mennesker, det virkede som om det var sværere for publikum at nå ud til Amager.

Københavns Lettiske Kor, styret af Anda Dyrlund-Parbst, sang og Anda spillede på guitar på scenen og foran vores telt. Det bevirkede at der kom flere mennesker hen til teltet.

Sangens store dag i Riga

I skyggen af Euroen

Vi har været så heldige at få Ivars Silis til at komme og vise fotoshow og fortælle.

Fotografen og forfatteren Ivars Silis viser et fotoshow fra sidste sommers sangfestival, den XXV i rækken, i Riga til akkompagnement af korsang på Cd-afspilleren.

Men han har været der før, og perspektiverer årets fest med efterfølgende causeri fra sangfesten i 1985, der foregik under sovjetiske bajonetter og den nationale eufori i 1990.

Vi lever i en privilegeret tid.

Ivars Silis

**Mødet med Ivars Silis afholdes i "Kulturhuset Kilden",
Nygårds Plads 31, Brøndbyøster
torsdag den 23. januar kl. 19.00**

Om Ivars Silis

Gyldendal skriver om Silis, at han er freelance fotograf, forfatter, instruktør og foredragsholder.

Medlem af Grønlands Presseforening/Dansk Journalistforbund, Dansk Forfatterforening og Adventurers Club i DK. Siden maj 2010 honorær konsul for Letland i Grønland.

Ivars Silis, født 1940 i Riga men opvokset i Danmark - Ivars Silis har været operationschef og leder på talrige videnskabelige ekspeditioner i Grønland, Canada og på Svalbard.

- Med Sydgrønland som hjemsted berejser han Arktis for internationale magasiner, producerer dokumentarfilm, skriver bøger, holder fotoudstillinger (senest separat i 2005 på Smithsonian Natural History Museum i Washington, 2006 i Bolivia, 2007 i Letland og Estland, 2008 i København, Umeå og Moskva) og løser informationsopgaver for Grønlands Hjemmestyre, Det Danske Udenrigsministerium og for bistandsorganisationer i U-lande.

Rikke Helms og Andreas Åbling

Den 30. marts er der et arrangement på Toftlund Højskole i Sønderjylland.

Det er et eftermiddags møde hvor Rikke Helms kommer og fortæller, sammen med Andreas Åbling Petersen og Niels Bendix Knudsen om begyndelsen i Letland. Det er til fordel for Rite Højskole og hvis nogle fra Sjælland er interesseret i at komme med bedes man ringe til Niels Bendix Knudsen 403 12345 i god tid. Han vil så prøve at arrangere transportmulighed.

Spejderne i avisen

Sidst skrev en dansk spejder om spejderlejren i Elksni, men her er hvad de lettiske aviser skrev om lejren:

Brivá Daugava og fra avisen Vestnesis.

Fra Den fri Daugava Avis

For at kunne lave et bål, skal man gøre området klar

”COPE Ormankalns” er det første forsøg for Elksni kommune med at samarbejde med flere foreninger og ungdom fra forskellige lande. De ønsker i fællesskab at gøre den smukke natur i Selija mere tilgængelig for besøgende. Forslaget om samarbejde kom i sidste efterår fra en repræsentant af foreningen Danmark – Letland, Niels Bendix Knudsen.

Hvad er COPE ?

Det er de første bogstaver fra ordene på engelsk: *challenge, outdoor, physical, experience*. På lettisk betyder COPE *fangst*, og man kan selvfølgelig også fange nogle fisk ved Ormankalns (*Ormanbakke*). Men den mest betydningsfulde *fangst* er de færdigheder man lærer i den vilde natur og oplevelsen af frivilligt arbejde i en international gruppe. Ifølge projektplanen blev der i Elksni kommune afholdt en international frivillig arbejdslejr fra den 14. - 21. juli 2013.

Mellem deltagerne var der fem danske spejdere og 13 lettiske unge fra Elksni, Viesite, Koknese, Plavinas, Jekabpils og Riga området. På selve arbejdsdagen kom der nogle voksne fra Sauka og Elksni samt unge fra Skrivers og otte frivillige fra Tyrkiet, der allerede havde arbejdet i Skrivers i et halv år. De tyrkiske unge deltog gerne i arbejdsdagene på Ormankalns. Det gav også mulighed for vore egne unge at blive fortrolig med repræsentanter fra et fjernt land og opleve en anden mentalitet. Selve arbejdsdagene tiltrak mere end 50 frivillige deltager, og der var flere arbejdsstationer ved bakken.

Alle var glade og tilfredse med deres indsats. Buskene ved fundamentet af den gamle Bakke Skole blev fjernet, som

gjorde mindestenen synlig og man kunne se det indgraverede mærke i træet fra Imants Ziedonis befrielses gruppe. Med støtte fra Elksni og Viesite kommuner blev der lavet en parkeringsplads ved siden af huset "Kalna Druvas", samt en sti op til toppen af Ormanbakken. På den store sten ved huset "Kalna Druvas" blev der sat et mindesmærke "Til folket fra Ormanbakken". Bakken gemmer nemlig på mange livshistorier og minder fra mange mennesker.

Udtalelser fra deltagere:

Den ældste i Elksni gruppen Evita Skulle (Koknese): "Vores 13 deltagere kommer fra flere områder i Letland. De har gjort en stor indsats i forhold til deres alder og kundskaber. Vores gruppeleder og jeg vil gerne takke for deres indsats, trofasthed og samarbejde."

Den ældste i danskernes gruppe Rikke Rue Nielsen: "Vi er fem spejdere fra Danmark. Vi arbejdede sammen med nogle af de lettiske deltagere og unge fra Tyrkiet. Det var spændende at arbejde i sådan en international gruppe. Vi talte sammen på engelsk og arbejdede hårdt. Vores arbejde gik ud på at lave opgaver relateret til aktiv turisme, såsom at indføre forhindringsbaner af reb og træstammer. Det vanskeligste var at lave en tovbane af kabel. Men det er også den vi er mest tilfredse med. Alle ønskede at få en tur i den."

Den ældste i Skriveri gruppen Ieva Niedra: "Vores gruppe ordnede området rundt om huset "Kalna Druvas" og var med til at lave parkeringspladsen. Det er dejligt at se, at vores arbejde giver besøgende lyst til at komme tilbage til sådan et sted og opholde sig her lidt længere."

En fra den tyrkiske gruppe Serhat Gumus: "Vi var med til at lave stien op til toppen af bakken. Nu kan enhver komme frem, da vi har ryddet alle de buske, som stod i vejen. Det var ikke hårdt, da vi var 8 om det. Vi er meget glade for at vi havde haft chancen til at være med i sådan et projekt. Vi

er klar til noget mere arbejde, hvis nogle skulle tilbyde det igen.”

Resultat

De lokale kommuner og foreninger, der havde involveret sig i dette projekt såsom Foreningen for Saukas naturpark, Foreningen Danmark-Letland og Udviklings klubben for miljø og turisme ”Selija”, har nu fået en større erfaring i internationalt samarbejde. Antallet af dem, der har taget hånd om Ormanbakken og området er blevet større og der blev investeret masser af fritid, energi og resurser for at gøre parken mere tilgængelig for alle. Og antal af deltagere i lejren vil blive større og større år for år.

En af dagene havde de unge lavet en poesi aften, hvor de skulle skrive et digt om projektet. Ligita Levinska, som havde ansvar for det kreative værksted synes, at Evita Skrulle fra Koknese bedst formåede at udtrykke sig om hele projektet i dette digt:

”For at kunne lave et bål,
skal man gøre området klar

For at byde på te, skal man
tænde bål

For at imødekomme gæster,
skal dejen blandes

For at lave en forhindringsbane,
skal man oprette et hold

For at overleve i naturen,
skal man først lære den at kende!”

*Forkortet oversættelse
fra lettisk til dansk
af Anda Dyrland-Parbst.*

Strik på Christiania

Husk at der kan købes lettisk strik på Christiania

Fra den 6. dec. til den 20. dec. i den Grå Hal.

Der er åbent fra 14.00 til 20.00 på hverdage og søndage og lørdage fra 12.00 til 20.00. Den sidste fredag den 20.dec. lukkes klokken 18.00.

Man kan kun betale med kontanter.

Det er Støttekredsen for Rite Højskole i Letland som sælger sokker og vanter, som strikkes af lokale lettiske kvinder, som på den måde kan supplere deres egen indtægt med et lille tilskud. Det øvrige overskud går til højskolens sommerkurser. Man kan også melde sig ind i støttekredsen ved at sende en mail til nbendix@mail.dk eller indbetale 175 kr. på giro 1551 16427640

LN

Mark Rothko art centre

Foreningen har meldt sig ind i foreningen "Danish Friends of the Mark Rothko Art Centre" og har modtaget dette brev:

Kære Danish Friends.

Inden året når at rinde ud, får I en lille hilsen fra vores forening (måske har I glemt, at I er medlem); Foreningen skal bringes til live igen, fordi der er mange, som er afhængige af vores hjælp og støtte. Det har haft stor betydning, at have bl.a. vores forening i ryggen, når der har skullet søges om økonomisk støtte.

Derfor er det tid til kontingent fornyelse.

Foreningskontingentet er ikke forhøjet siden jeres sidste indbetaling 2009 og er blot kr.100.

I bedes indsætte beløbet på foreningens konto med angivelse af tydelig navn og adresse og e-mail

Danske Bank, Reg.: 1551 Konto nr: 10420288

Årsagen til, at I ikke har hørt fra os i en meget lang periode, er at Dortes mand, Torben Phillipsen er død efter 2 års sygdom.

Der er sket rigtig meget med projektet i Daugavpils siden vi i 2008 stiftede Danish Friends med det formål at støtte bestræbelserne på at etablere Mark Rothko Art Centre.

Projektet er lykkedes! Mark Rothko Art Centre, blev åbnet d. 24. april 2013.

Her deltog Else Marie Bukdahl og Dorte Philipsen repræsentanter for Danish Friend, sammen med fremtrædende ledere af internationale museer, kulturpersonligheder og

politikere.

Art Centret er placeret i det gamle fort i Daugavpils, et enestående arkitektonisk fæstningsværk fra det 16. århundrede - det bedst bevarede i hele Baltikum.

Nu er de i Daugavpils kommet på det internationale kulturelle og kunstneriske landkort. Det er første gang der vises Rothko malerier i Østeuropa. Ingen kan forudsige effekten af centret på regionens kulturliv og kunstnere, eller på den lokale turistøkonomi, men myndighederne har bestemt store forhåbninger.

Vi i bestyrelsen har stadig mange ideer til, hvad vi kan hjælpe med, også til hjælp og inspiration til for vores danske kunstnere. Udviklingen af Mark Rothko Art Centre udvikles stort og flot, og vi i bestyrelsen af Danish Friends har også brug for jeres støtte. Kunsten bygger broer mellem lande og kulturer, og der er brug for, at der fortsat sker initiativer som disse i Europa.

Lige nu arbejder vi blandt andet med at søge fonde til et katalog som skal fortælle om Mark Rothko Art Centerets udvikling. Farida Zalitelo (udstillings koordinator), var i Kbh. hvor vi havde et planlægningsmøde.

Har I venner og bekendte, der kunne tænke sig at være med, kan de sende en e-mail til Dorte Philipsen på: philip-sen@galleri-gl-lejre.dk.

Vi udsender nyhedsbrev igen i starten af 2014, som vil give jer yderligere information.

Life is short - Art is long.

Med venlig hilsen Else Marie Bukdahl

Peter Kjelstrup

Dorte Philipsen

Latvia in Review

Uddrag af nyheder fra Latvian Institute

Ungdomskoret ”Kamer ... ” triumferer på europæisk Grand Prix for korsang

Ungdomskoret ”Kamer ... ”, dirigeret af Jānis Liepins , blev udråbt som vinder af den 2013 europæiske Grand Prix for korsang i den italienske by Arezzo i August.

” Kamer ... ” er det eneste lettiske kor der har vundet den prestigefyldte pris, og det har vundet den hele to gange. Den årlige europæiske Grand Prix for korsang er en kor konkurrence på topniveau, hvor 5-6 internationale prisbelønnede kor deltager.

Lyt til koret på youtube:

<http://www.youtube.com/watch?v=N9Z7fhEGtY4&list=PLCA4E62D5F678FD1F>

I Riga afholdt man en Euro Konference

Den 12. september afholdtes en Euro -konferencen i Riga, hvor politikere og økonomer i Letland og EU diskuterede udviklingen i euroområdet samt forbedringer heraf.

Dette er et historisk øjeblik for Letland, som den 1. januar 2014 bliver det 18. medlem af eurozonen.

Video Clip: Lettisk Sang- og Dansefestival

Latvian Institute har afsløret en ny video om den lettiske Sang- og dansefestival skabt i samarbejde med det lettiske fjernsyn.

Se den nye video på youtube:

<http://youtu.be/TYIgwyML7WQ>

- Jeg er fra Letland - Åh , cool, jeg har været i Vilnius, så du taler russisk ?

En meget vittig blog om kulturelle stereotyper og hvad der gør os stolte af at være fra Letland.

<http://trakitraki.wordpress.com/2013/09/27/im-from-latvia-oh-cool-ive-been-to-vilnius-so-you-speak-russian-intro/>

Letland har den største økonomiske vækst i Central-og Østeuropa

Den Internationale Valutafond (IMF) forudser at Letland vil have den største økonomiske vækst blandt de central-og østeuropæiske lande i 2013 og 2014 . IMF forudser en 4% stigning i bruttonationalprodukt (GOP) i Letland i 2013, samt en vækst på 4,2% i 2014.

Væksten i Estland i de to år forventes at ligge på henholdsvis 1,5 % og 2,5%. Litauen forventes at få en stigning i 2013 og 2014 på 3,4%.

Letland har 0,4% deflation i september

I forhold til september 2012 er det gennemsnitlige niveau for forbrugerpriserne i september 2013 faldet med 0,4%; priserne på varer er faldet med 0,6%, mens priserne på tjenesteydelser er steget med 0,2%.

Sklandrausis en ”garanteret traditionel specialitet ”

Sklandrausis, en unik ret fra den vestlige del af Letland, Kurzeme, er blevet bedømt til at være ”garanteret traditionel specialitet ” af Europa-Kommissionen.

Sklandrausis er en rugmels tærte med fyld af gulerod og kartoffel.

I ordet ”Sklandrausis” er rausis (”pie ”) afledt af verbet raust (’ at rive over eller strø ”). Dette tyder på, at tærter blev bagt på en primitiv måde, ved at rive varm arne aske eller ovn kul over dem. Sklanda er et gammelt ord der stammer fra sproget Couronian (sproget som forfædrene til de moderne kurlænder, i det vestlige Letland, talte). Sklanda betyder hegnspost eller hældning, med henvisning til de opadvendte kanter af pie skorpen.

Sklandrausis spises kold med te eller mælk.

Livet i Riga

”Livet i Riga” er en blog designet til at hjælpe dig med at flytte til, leve i, værdsætte og forstå Letland, dets hovedstad Riga og beboerne.

<http://lifeinriqa.com>

Dokumentar om Andris Nelsons

”Andris Nelsons : Genius on Fire” fokuserer på den berømte lettiske dirigent.

Den ”Orfeo” -producerede/Astrid Bscher -instruerede film blev optaget i en toårig periode, efter Nelsons ophold i New York, Essen, Bayreuth, Köln og Riga.

Som barn øvede Nelsons på sin trompet, indtil hans læber blødte. Derefter sangundervisning, Taikwondo, orkester erfaring

- alt ledte frem til at han kunne dirigere det lettiske Symfoniorkester i den relative unge alder af 24. Efter Riga, var det Birmingham, og det eftertragtede Boston Symphony Orchestra.

Trumpeter Hoka Hardenberger påpeger, at Nelsons aldrig gør noget halvt. "Hver tone i partituret er musik, alt er vigtigt". DVD'en er tilgængelig på "Amazon".

Hvad betyder frihed for dig ?

Hvad betyder frihed for dig? Hvis der er noget letter værdsætter og kender værdien af, er det frihed. Derfor er det vigtigste tema for ministeriets udformningen af den årlige lysfestival, Staro Riga netop det - Frihed.

<http://youtu.be/12q6rqSMV34>

Saeima begrænser udstedelsen af opholdstilladelser

31. oktober vedtog Saeima ændringer af Immigrationsloven for at indføre kvoter for udstedelse af opholdstilladelser til købere af fast ejendom og forhindre udlændinge i at opnå opholdstilladelse i bytte for køb af fast ejendom, som indeholder landbrugsjord eller skov. I 2014 vil man kun acceptere 700 ansøgninger fra førstegangsansøgere af opholdstilladelse på grund af køb af fast ejendom, der er mere værd end 150.000 euro.

Ændringerne vil også forhindre udlændinge i at ansøge om opholdstilladelse, hvis de har købt fast ejendom der indeholder landbrugsjord eller skov.

Ledigheden i Letland falder til 9,1% i november

Ledigheden i Letland er faldet til 9,1% i begyndelsen af november, siger det nationale kontor for beskæftigelse (NVA) direktør Inese Kalvane i et interview med den lettiske radio. Hun udtalte, at arbejdsløsheden er forholdsvis lav. "Siden begyndelsen af krisen er arbejdsløsheden faldt til det halve"- sagde hun.

Jelena Prokopcuka bliver nr 3 i NYC Marathon

Med en fantastisk tid på to timer, 27 minutter og 47 sekunder, kom den lettiske langdistanceløber Jelena Prokopcuka

in som nr 3 i New York Marathon.

Skab dit eget land

Letland er stort, selvfølgelig. Men har du tænkt over, hvad du ville gøre, hvis du havde dit eget land? Hvilken form for styre ville du have? Hvilken nationalsang? Hvilket flag? Nu har du chancen for at lade fantasien få frit løb! For første gang i historien om det sociale netværk, vil Letlands officielle Facebook- side lade dig skabe dit eget land!

<https://ifyoulikeletlatvialetlikesyou.com/generatecountry>

Dombrovskis : Letland klar til start af ungdomsgaranti

Den 12. november ”bør alle medlemsstaterne på baggrund af den økonomiske situation i Europa, fokusere på konkrete tiltag for at forbedre unges beskæftigelse. Letland vil være klar til at begynde at gennemføre initiativet ungdomsgaranti allerede fra 1. januar 2014” , understregede Letlands statsminister Valdis Dombrovskis på en regeringskonferencen om at tackle unges beskæftigelse. Vært for konferencen var Frankrigs præsident Francois Hollande.

Lettiske værdier i tråd med FNs - Ban Ki -Moon

”Jeg er glad for at besøge dit smukke land!”

Generalsekretær for FN, Ban Ki- Moon åbnede sin tale på konferencen ”Historiske perspektiver på magteliten”

”Historiske perspektiver på oprettelse af og genetablering af den lettiske stat ” .

”Det er en stor ære at deltage i denne fest”, sagde generalsekretæren på en konference i Riga, med henvisning til den kommende 95. årsdag for udråbelsen af Republikken Letlands uafhængigheden.

”Letland genvandt sin uafhængighed uden at ty til vold”, understregede Hr. Ban Ki -Moon, han roste successen med den syngende revolution gennem den traditionelle kultur . Han kaldte sangene en ”bro til fremtiden”, og understregede kulturen og ikke-volden som værende i overensstemmelse FN’s værdier.

Katastrofen i Riga

November har været præget af stor sorg for alle i Letland. Mandag den 25. november var den tredje og sidste sørgedag i Letland, efter tragedien, da et tag gav efter på et indkøbscenter, i løbet af de travleste timer den 21. november, hvilket resulterede i 54 dræbte og snesevis af sårede . Letlands Institut opfordrer alle, til at tænde et hvidt lys og holde et øjeblik stilhed til minde om de tabte .

Den tekst, du ser efterfølgende blev skrevet af Edijs Palens , en erfaren fotograf for det nationale nyhedsbureau LETA .

Jeg har fotograferet rædsel

Jeg har fotograferet rædsel. Og jeg gjorde det igen i går aftes. Mens jeg tager billederne, var jeg ikke rystet, men mens jeg stod ved siden af pårørende til ofrene der venter på den afdøde, der skal bæres ud efter at en betonblok bliver løftet, da græd jeg og græd igen.

Jeg stod ved siden af en 16-årig ung mand, forladt af sin mor for et par år siden, og opdraget af sin gudmor, som var inde i butikken, han stod og ventede på hende fra det øjeblik tragedien skete indtil nu. Hen på morgenen bragte hans klassekammerater og venner ham te og tørt tøj.

Jeg delte en smøg med en 70 -årig mand, der konstant forsøger at ringe til sin kone. Hun var gået til butikken fra bygningen ved siden af for at købe brød. Der var signal, men intet svar.

Jeg så en mand, der kom hjem fra arbejde omkring kl. 05:00, og efter at han fandt ud af hvad der var sket, indså han, at hans kone i kun en uge nu, lå under murbrokkerne.

Jeg så en 20 -årig pige, begge hendes forældre lå under murbrokkerne.

Jeg så en politi kvinde, som måtte overbringe den forfærdelige nyhed til slægtninge, næsten besvime og kaste op.

Jeg så politidirektøren lnts Uzis med tårer i øjnene .

Jeg så kranførere på udkig efter deres holdkammerat, han havde hjulpet med at lede i ruinerne .

Jeg så kasino medarbejdere afvise en ung kvinde muligheden for at varme sig inde, hun havde ventet på oplysninger om hendes mand hele natten i kulden. Ved morgengry fik hun også de dystre nyheder.

Jeg så en ung fyr pludselig lyse op, hoppe over sikkerhedshegnet og bryde gennem en gruppe af politifolk, fordi han troede, han så sin mor blive bragt ud i live. Hun var ikke.

Jeg har modtaget en sms fra en ven, jeg skulle fotografere i morgen, det vil ikke fungere nu, der er ikke nogen at give billederne til længere.

Jeg så tusind mennesker stå i kø for at donere blod. Og jeg så kadetter ude af stand til at sidde stille i bussen og bede desperat om lov til at hjælpe dem i nød .

21.11.2013

PM Dombrovskis fratræder

Letlands statsminister Valdis Dombrovskis fratrådte den 27. november, idet han accepterede det politiske ansvar for 21. november tragedien.

Efter et møde med Letlands præsident Andris Berzins, meddelte Dombrovskis at han træder tilbage efter katastrofen, hvor et tag gav efter på et indkøbscenter.

”Jeg vil gerne takke Letlands befolkning for deres støtte til at overvinde de hårde økonomiske og finansielle kriser, der har fået Letland tilbage på vejen til vækst. Jeg vil gerne undskylde for de u gennemførte planer”, sagde Dombrovskis. Ifølge lettisk lov, betyder en tilbagetræden af en premierminister at regeringen automatisk er faldet.

Dombrovskis understregede behovet for en ny regering med et klart flertals opbakning i parlamentet Saeima. Han har samtidig annonceret at han ikke vil deltage i den næste regering, men har planer om at vende tilbage til Saeima som menigt medlem af parlamentet.

Den nuværende regering vil fortsætte med at fungere, indtil en ny er dannet. Præsidenten har udtrykt ønske om at lede den indtil årets udgang.

Antal hotel besøgende er steget med 16,1 % i 3. kvartal

Antallet af besøgende på hoteller og andre overnatningsmuligheder var i tredje kvartal af 2013 686700 personer, hvilket er 16,1% mere end i samme periode i 2012.

2,2 milliarder Lats brugt på social støtte i 2012

I 2012 blev der brugt i alt 2 milliarder og 171 millioner lat (3 mia 90 mio EUR) på udgifter til social støtte i Letland.

På grund af stigningen i statens midler til ambulant og hospitals sundhedspleje, var den største stigning i udgifterne 4,2% til sundhedsvæsenet.

Hovedsageligt på grund af højere udgifter til alderspension, voksede de samlede udgifter til folk i pensionsalderen i 2012 med 3,3%. Andelen af udgifter til den ældre befolkning udgjorde mere end en halvdel (53,5 %) af de samlede udgifter til socialhjælp.

Udenrigsministeriets kommentar til ændringer til loven om statsborgerskab

Letland har gjort bemærkelsesværdige fremskridt med hensyn til at fremme naturalisationsprocessen, ved at reducere antallet af ikke-statsborgere fra 29% (730000) i 1995 til 13% (290510) i juli 2013. Ifølge de statistiske data fra 1. juli 2013 er 87 % af Letlands befolkning lettiske statsborgere . Siden starten på indfødsretsprocessen 1. februar 1995 til 30. september 2013 har i alt 141165 personer opnået statsborgerskab i Letland ved et dekret fra regeringen. Disse ændringer, fastslår, at efterkommere af eksilerede lettiske borgere og letter over hele verden vil kunne få lettisk statsborgerskab og samtidig bevare statsborgerskab i det land, de i øjeblikket er bosiddende i, herunder Den Russiske Føderation.

Dobbelt statsborgerskab med Rusland kan fås af borgerne i Letland, der har fået statsborgerskab på grundlag af en af de to betingelser: at være i lettisk eksil eller etnisk lettisk. De øvrige borgere i Letland har ikke tilladelse til at beholde dobbelt statsborgerskab med Rusland.

Ny CD fra Elina Garanča viser hendes bedste

“Deutsche Grammophon“ producerer “The Best of Elina Garanča“.

Her har vi Elina i topform udføre arier og kammermusik af Bizet, Delibes, Saint- Saens, Bellini, Donizetti, Mozart, etc.

På samme CD findes perfekte duetter med Anna Netrebko og Roberto Alanju.

Foreningen....

Foreningen Danmark-Letlands medlemsblad udsendes til alle medlemmer.

Indlæg og udklip er meget velkomne og sendes til redaktør Lis Nielsen (lis.hazel.nielsen@skolekom.dk). Vi kan ikke love at bringe alle indlæg, ligesom vi forbeholder os ret til at redigere i det indsendte. Vi ser gerne at artikler på engelsk eller lettisk er oversat når vi modtager dem.

Foreningen Danmark-Letland er stiftet i august 1992 i København af en kreds af private personer med interesse for Letland.

Formålet med foreningen er:

På alle måder at styrke og udvikle venskab mellem det lettiske og danske folk, samt oplyse om Letland.

Som medlem af foreningen kan optages enkeltpersoner, husstande, foreninger, virksomheder, kommuner, menigheder, organisationer mv. med interesse for dansk-lettiske relationer.

Foreningen er landsdækkende. De fleste arrangementer finder sted i Københavnsområdet, men der opfordres til lokalt arbejde også andre steder i landet. Hos Fremad Rejser, Vesterbrogade 37, 1620 København V tlf.: 33 22 04 04, får medlemmer af Foreningen Danmark-Letland rabat på rejser til Letland.

Indmeldelse i Foreningen Danmark-Letland sker ved henvendelse/indbetaling til kasserer Aase Lundbye.

Foreningens girokonto er: 07 736 54.

Bankoverførsel via netbank sker til:

Danske Bank, reg. 1551, konto 000 0773 654

Årskontingent:

Enkeltpersoner	250 kr.
Husstande	350 kr.
Unge under 26 og pensionister	175 kr.
Organisationer m.m.	550 kr.

Bestyrelsen

	Kirsten Gjaldbæk Kongstedvej 12 2700 Brønshøj Formand	tlf. 3871 1825 kirsten.gjaldbaek@gmail.com
	Jytte Nørgaard Helio Helleruplund Allé 4 2900 Hellerup Næstformand	tlf. 3962 2922 jytte@helio.dk
	Aase Lundbye Gustav Esmanns Allé 6 2860 Søborg Kasserer	mobil 25320470 aaselundbye@gmail.com
	Lis Nielsen Rosenlundsvej 8 3650 Ølstykke Redaktør	tlf. 4710 0295 lis.hazel.nielsen@skolekom.dk
	Anita Vizina Nielsen Lyngborghave 32 2.TV 3460 Birkerød Næstformand	dk. tlf. 4031 4959 jvizinanielsen@webspeed.dk letisk tlf. 371 29326966 anitaviz@inbox.lv
	Anda Dyrlund-Parbst Horserød byvej 3 3000 Helsingør Webmaster	tlf. 2016 0963 anda.zarane@gmail.com
	Niels Bendix Knudsen Lille Havelsevej 86 3310 Ølsted Bestyrelsesmedlem	tlf. 62512345 mobil 40312345 nbendix@mail.dk
	Gita Gavare Hellerupvej 5 b, 2.mf., 2900 Hellerup Suppleant	mobil 21372318 gita@gitagavare.dk

Nyttige adresser

Letlands Ambassade i Danmark,

Rosbæksvej 17, 2100 København Ø

Tlf. 3927 6000, Fax. 3927 6173,

embassy.denmark@mfa.gov.lv

Ambassadør: Kaspars Ozoliņš

Tredje Sekretær: Katrīne Ozoliņa

Ambassadør's Sekretær/ Konsulær assistent

Sandra Jurika

House Manager: Kaspars Judzis

LIAA(Latvian Investment and Development Agency)

kontakt: Gints Janums

Udenrigsministeriets hjemmeside:

www.mfa.gov.lv/dk/copenhagen

Den Danske Ambassade i Letland,

Pils iela 11, Lv-1863 Riga, Latvia

Tlf. +371 6722 6210, Fax +371 6782 0234,

rixamb@um.dk, www.ambriga.um.dk/da

Ambassadør: Per Carlsen

Konsul/Attaché:

+371 6722 6210 ext. 16 /mob. +371 2612 1002

Det Danske Kulturinstitut i Riga,

Marijas iela 13, K.3, LV-1050 Riga, Latvia

Tlf. +371 67 289 994,

dki@dki.lv, www.dki.lv

Leder: Simon Drewsen Holmberg.

Det Danske Kulturinstitut i København

Vartov, Farvergade 27 L, 2. sal, 1463 Kbh K

Foreningens hjemmeside: www.danmark-letland.dk

Webmaster: Anda Dyrlund-Parbst

Kode til at se seneste numre af bladet: vairalat

KALENDER

- 31. december kl.24** Nytårsforsæt: Betal kontingent med det vedlagte girokort. Se kontingent tariffer på side 53
- 23. januar kl. 19** Ivars Silis præsenterer film, billeder og lydoptagelser fra Riga Sangfestival 2013. i "Kulturhuset Kilden", Nygårds Plads 31, Brøndbyøster. Se side 35
- 30. marts** Den 30. marts arrangement på Toftlund Højskole i Sønderjylland med Rikke Helms og Andreas Åbling Petersen samt Niels B. Knudsen. Se side 36.
- 24. marts kl.19** Møde i støttekredsen for Rite Højskole i Ålholm Kirke, Bramslykkevej 18, 2500 Valby.
- 8. april kl. 19** Ordinær generalforsamling i Foreningen Danmark-Letland
Tirsdag den 8.april 2014 kl. 19.00
"Kulturhuset Kilden",
Nygårds Plads 31, Brøndbyøster.

God jul og godt nytår

Vi ønsker alle medlemmer en god jul og et godt nytår med Julemanden og Fader Frost i Tivoli København.

Fra Signe Neimanes indkøbstur til Jelgava. Er kursen fair?